

Els treballadors tenim la culpa de tants accidents?

El 20 de setembre passat, a Llinars, va morir Miguel P.O., de 47 anys, mentre reparava un conducte de ventilació a l'empresa Yorika, al no aguantar la uralita i caure des de 8 metres d'alçada.

Aquest és un dels últims casos de la comarca. Per desgràcia, aquest estiu, les morts en el treball han estat notícia a la premsa pel seu alt nombre. En total a Catalunya i només durant els primers 6 mesos d'aquest 2002, van morir 117 treballadors en accidents a l'empresa i 40 més en desplaçaments relacionats amb la feina. Però encara que no haguessin pujat tant, el nombre d'accidents laborals en general és un problema molt greu. A Catalunya aquests primers 6 mesos, s'han declarat en total 236.934 accidents laborals de tot tipus. Entre aquests hi ha els 157 accidents mortals ja esmentats, però també n'hi ha 1.366 que han estat considerats accidents greus.

Per situar la magnitud del problema d'una altra manera, es pot dir que a Espanya aproximadament hi ha 1.000 morts cada any, només per complir amb l'obligació de treballar. No és cap exageració: mil morts cada any! Doncs ara només cal recordar tot el que està passant a Espanya pels morts causats pel terrorisme, que per sort no són tants amb molta diferència. Llavors, amb els morts pel treball, per què no s'hi reacciona en la proporció corresponent? Per què el govern espanyol i el català no reaccionen amb contundència i efectivitat a aquest problema que ens afecta a tots?

Davant aquesta situació, el 8 d'agost passat el president de la patronal catalana Foment del Treball, Joan Rosell, va fer unes declaracions a la premsa. Doncs no se li va acudir res més que culpar els treballadors dels accidents! És que ell i els empresaris que representa no hi tenen res a veure? Va dir que els treballadors amb experiència van tan refiats que no vigilen com caldria. Que hem d'acceptar que els accidents hi són i hi seran, inevitablement. Que no tenen res a veure amb que els contractes siguin temporals, com diuen els sindicats. Ni amb que unes obres les aconseguixi una empresa que, en lloc de realitzar-les, les contracta a una altra empresa, que les pot tornar a contractar a una altra empresa, que sovint té treballadors sense experiència ni formació.

("Subcontractació", se'n diu d'això últim. I ja que en aquest tema s'acostuma a parlar en llenguatge d'experts, aprofitem aquest parèntesi per traduir al llenguatge corrent algunes expressions més que podem sentir: Si diuen "agents socials" volen dir empresaris i sindicats, amb "sinistralitat" es refereixen als accidents, la "temporalitat" són els contractats no fixos, la "precarietat" és el conjunt de males condicions laborals i la "flexibilitat del mercat de treball" és poder despatxar els treballadors sense gaires indemnitzacions.)

No sabem si és només Joan Rosell o també més empresaris dels que ell representa, els que no saben com estan les coses. O potser ho saben però ho dissimulen. Per si de cas farem alguns aclariments:

La seguretat en el treball està regulada per un conjunt de normatives i administracions, catalanes, espanyoles, europees i internacionals. La més important de les quals és la Ley de Prevención de Riesgos Laborales de l'any 1995, que encara no és de complet i obligat compliment per les pròrrogues concedides pel govern espanyol als empresaris. Però tot i així, la normativa deixa ben clar que l'empresari és qui té el deure i l'obligació legal de protegir la salut dels treballadors dels riscos derivats del treball.

Fins i tot el Departament de Treball de la Generalitat (en una notícia del 14 d'agost passat) reconeix que cal actuar en els següents punts: Més inspeccions i denúncies a les empreses (que fins ara han estat poquíssimes), la conscienciació d'empresaris i treballadors, la pressa per acabar les obres i les males condicions laborals. Hem de demanar, doncs, que les administracions catalanes i espanyoles exerceixin d'una vegada les seves competències, en lloc de mostrar les seves incompetències.

UGT i CCOO insisteixen en el problema de la subcontractació, que en bona part es realitza amb treballadors poc formats i sense coneixements de mesures de seguretat. Argumenten que dels 14 morts que hi va haver entre el 15 de juliol i el 13 d'agost a Catalunya, 11 eren d'empreses subcontractades. Sobre els contractes temporals, cal tenir en compte que si a un treballador se li ha d'acabar el contracte i voldria renovar-lo, segur que no s'atrevirà a exigir a l'empresa mesures de seguretat, si quasi ni ho fan els treballadors fixos.

En comparació amb altres països europeus, on no hi ha tants accidents, els empresaris espanyols destaquen per la seva falta de responsabilitat social i per l'obsessió per reduir els costos laborals, més que per fer un bon producte. La inversió en prevenció, més que una despesa és una inversió rendible a la llarga. En general, però, el valor de la salut i la prevenció no té força davant els valors del mercat de treball. Inclús pels mateixos treballadors, que hi podríem posar més de la nostra part.

Una cosa positiva sí que la va dir el president de la patronal catalana: "Hem de posar tots els mitjans" per reduir els accidents i "parlar menys i fer més coses". Doncs vinga, ja s'hi pot posar. Que els empresaris no tinguin por de treballar-hi a fons, que segur que les seves condicions laborals no són pas tan arriscades.

Joan Montes